

Dolkhale (*Limulus polyphemus*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Limulus polyphemus*

Synonymer:

Kaldenavn: Dolkhale

Beskrivelse: Dolkhaler er beslægtet med edderkopper og skorpioner, dog uden at ligne dem¹.

Dolkhaler har et forskjold og et bagskjold, hvor det forreste er størst, under det sidder størstedelen af "kroppen", benene og munden. Under bagskjoldet sidder kønsorganerne og nogle specielle gæller, der hedder boggællerne. Boggællerne består af fem gælleblade og herfra får dolkhalerne ilt fra vandet. Allerbagest sidder halen "dolken", der har samme længde som de to skaldele tilsammen. De største dolkhaler bliver 50-70 cm lange med halen. Dolkhalen lever af små hvirvelløse dyr, orme, krebsdyr og snegle. Hannerne har specielle ben til at gribe fast om hunnernes bagskjold i tiden op til og under æglægningen². Ved springflod kommer Dolkhalerne ind til kysterne for at gyde. Når hunnerne lægger æggene befrugter hannerne dem med det samme. Hunnen har ca. 80.000 æg, som kan ses med det blotte øje¹. Når Dolkhalerne er blevet 10 år, er de kønsmodne og kan leve op til 30 år². Dolkhaler lever på 10-20 m saltvand. De kravler hen over havbunden og bruger skjoldets forreste del til fødesøgning eller nedgravning. Dolkhalen svømmer på ryggen vha. de brede bladfødder, når de lander på ryggen, bruger de dolken til at vende sig³.

Forvekslingsmuligheder

Der findes 4 forskellige Dolkhaler, der kan forveksles med hinanden. *Limulus polyphemus* findes ved USA's østkyst og de øvrige 3 arter findes i Asien og hedder Japanske dolkhale, Indiske dolkhale og Mangrove dolkhale¹.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Dolkhalerne stammer fra USA østkyst¹. Den er blevet fundet i Kattegat i 1953. Det formodes, at individet har været udsat, da der ikke er noget, der tyder på, at arten har etableret sig, og de seneste fund har været døde individer⁴. Det formodes, at Dolkhalen blev smidt overbord af sømænd, der passerede danske farvande i deres rejse fra USA's kyster. Dolkhalen blev introduceret til havbrug i det tyske vadehavsområde, men arten etablerede sig ikke.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings-potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme-hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	2	1	1	1	9	11

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for Dolkhale er vurderet til høj. Hunnen har ca. 80.000 æg, som kan ses med det blotte øje¹. Når Dolkhalerne er blevet 10 år er de kønsmodne og kan leve op til 30 år². Vandtemperaturen skal helst være mellem 12-29 grader. Dolkhalen kan leve uden føde i op til et år⁴.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevaringsværdi for Dolkhale er vurderet til høj. Dolkhaler lever på 10-20 m saltvand. De kravler hen over havbunden og bruger skjoldets forreste del til fødesøgning eller nedgravning.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Dolkhale er vurderet til at påvirke hjemmehørende arter middel. I kystområderne i USA anses Dolkhalen for at være vigtig medspiller, da dens æg danner fødegrundlag for mange fugle⁴.

Påvirkning af økosystemer: 1 (lav). Dolkhale er vurderet til at påvirke hjemmehørende arter lidt.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter for Dolkhale er vurderet til lav. For mennesket har de en vis økonomisk betydning, da de dels fiskes til konsum, dels bruges som madding i fiskeriet, og ikke mindst fordi deres blod, som er blå, bruges medicinsk til påvisning af bakterier¹.

Helbredseffekter: 1 (lav). Helbredseffekter for Dolkhale er vurderet til lav.

Total score = 11

Kilder

¹ <https://vimeo.com/38440822> Besøgt 30.09.2015. IGN1841

² <http://viden.jp.dk/galathea/undervisning/temaer/default.asp?cid=9832> Besøgt 30.09.2015.

³ http://www.denstoredanske.dk/Natur_og_milj%C3%B8/Zoologi/Dolkhaler_og_havedderkopper/dolkhaler Besøgt 30.09.2015. IGN1843

⁴ Främmande Arter: Available at http://www.frammandearter.se/0/2english/pdf/limulus_polyphemus.pdf IGN270